

**TRƯỜNG T.H.P.T CHUYÊN
NGUYỄN TRÃI**

NĂM HỌC 2023 - 2024

ĐỀ CHÍNH THỨC

ĐỀ THI KHẢO SÁT

Môn thi: Ngữ văn

Ngày thi: 04 tháng 9 năm 2023

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian phát đề
(Đề thi có 01 trang)

ĐỀ BÀI

Câu I (8.0 điểm):

Hãy trình bày suy nghĩ của anh (chị) về ý kiến sau:

“Có một gương mặt đẹp soi vào gương quả là hạnh phúc. Nhưng hạnh phúc càng trọn vẹn hơn nếu có tâm hồn đẹp để mỗi khi soi vào gương lương tâm sâu thẳm mà lòng không hổ thẹn.”

(Băng Sơn, U tôi - Theo sách **Ngữ văn 7**, Tập I, NXB Giáo dục 2012, tr.85)

Câu II (12.0 điểm):

“Nghệ thuật phải khơi gợi được niềm vui sống, lòng yêu đời. Nhưng cũng rất đúng nếu nói rằng: nghệ thuật bắt con người phải ngẫm nghĩ và xúc động, khơi gợi ở con người lòng trắc ẩn, sự phản kháng chống lại cái ác, phải khơi gợi lên cho con người cái có để buồn, để thương, để khát khao khôi phục, bảo vệ những cái tốt đẹp trong cuộc sống đang bị chà đạp, lãng nhệc”.

(T. Aimatop)

Bằng kiến thức văn học của mình, anh (chị) hãy bình luận quan niệm trên.

..... Hết

Họ và tên thí sinh:Số báo danh.....

Chữ ký giám thị 1: Chữ ký giám thị 2

HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ THI KHẢO SÁT

MÔN: Ngữ Văn

A. YÊU CẦU CHUNG

- Giám khảo phải nắm được nội dung trình bày trong bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm. Vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức độ điểm một cách hợp lý, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo.

- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng nếu đáp ứng những yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho đủ điểm.

- Điểm bài thi có thể cho lẻ đến 0,25 điểm và không làm tròn.

B. YÊU CẦU CỤ THỂ

Câu 1 (8,0 điểm)

a. Về kĩ năng

Biết cách viết bài văn nghị luận xã hội, bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, có sức thuyết phục, văn viết mạch lạc, trong sáng, không mắc lỗi chính tả, dùng từ hoặc đặt câu.

b. Về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản sau:

Ý	Nội dung	Điểm
1	Nêu vấn đề cần nghị luận	0.5đ
2	Giải thích - <i>Hạnh phúc</i> : Cảm giác vui vẻ, sung sướng, thỏa mãn về mặt tinh thần khi con người đạt được một nhu cầu nào đó trong cuộc sống. - <i>Gương mặt đẹp</i> : Vẻ đẹp của hình thức bên ngoài. - <i>Tâm hồn đẹp</i> : Vẻ đẹp ở bên trong con người, được tạo nên bởi sự hiểu biết và tình cảm. Người được coi là có tâm hồn đẹp khi người ấy có hiểu biết sâu sắc, phong phú, có đời sống tình cảm đậm đà, có lòng nhân ái, có khả năng rung động trước mọi vấn đề của đời sống và cách sống đầy đặn... - <i>Gương lương tâm</i> : Khả năng tự đánh giá, điều chỉnh hành vi xuất phát từ sự hiểu biết và ý thức đạo đức ở con người. <i>Khái quát chung</i> : Niềm vui khi có một gương mặt đẹp không bền vững, sâu sắc như khi có một tâm hồn đẹp. Hay việc sở hữu một tâm hồn đẹp luôn đem lại	2.0đ

	cho con người sự thanh thân và tự tin trong cuộc sống.	
3	Lý giải 3.1. Có gương mặt đẹp là niềm hạnh phúc vì: + Gương mặt đẹp là sự ưu ái của tạo hóa, nó cũng là một giá trị mà một người may mắn được sở hữu. + Có gương mặt đẹp, người ta dễ nhận được cảm tình từ phía người khác, bước đầu giành ưu thế so với những người kém đẹp hơn. + Có gương mặt đẹp, con người có được sự tự tin khi đối diện với người khác, cũng có được niềm vui từ thái độ ngưỡng mộ mà mọi người dành cho mình. 3.2. Có tâm hồn đẹp thì sẽ không phải hổ thẹn với lương tâm của mình vì: + Có tâm hồn đẹp, con người mới cảm nhận trọn vẹn cái đẹp của cuộc sống, con người, đất trời xung quanh mình - những vẻ đẹp mà khi cảm nhận được, ta sẽ có được niềm vui, niềm hạnh phúc, sẽ là sự nâng đỡ cho tâm hồn ta lúc yếu đuối, mệt mỏi, để ta kiên định hơn khi sống giữa đời còn nhiều bề bộn, nhọc nhằn. + Có tâm hồn đẹp, con người mới có thể lựa chọn và ứng xử hợp lẽ, phải đạo, biết hướng tới những giá trị đích thực trong cuộc sống, biết tránh xa những thứ hào nhoáng, phù hoa để không mắc phải những sai lầm đáng tiếc. + Có tâm hồn đẹp, ta mới có khả năng, có ý thức tạo ra những giá trị sống đích thực, tốt đẹp. Cuộc sống của ta vì thế không bị lãng phí. Bản thân ta cũng có niềm tự hào chính đáng và bền vững từ những giá trị mà ta vun đắp trong quá trình sống của bản thân. 3.3. Để có một tâm hồn đẹp, con người cần: + Được giáo dục để trở nên có hiểu biết, có nguyên tắc sống, nguyên tắc ứng xử hợp chuẩn mực của xã hội; để biết phân biệt tốt - xấu, đúng - sai, phải - trái, hay - dở... + Luôn có ý thức về bản thân để tự vun đắp, bồi dưỡng tâm hồn. Sống chậm, thường thức, hưởng thụ các giá trị tinh thần, giao cảm với người, với đời... cũng là cách làm đầy tâm hồn mình.	3.0đ
4	Bàn luận, mở rộng vấn đề: - Gương mặt đẹp là một ưu thế. Trong xã hội hiện đại, nếu chưa có vẻ đẹp thiên phú thì vẫn có nhiều cách để khiến gương mặt mình trở nên hoàn thiện hơn. Tuy nhiên, không nên chạy theo cái đẹp hình thức để rồi lãng quên việc bồi đắp tâm hồn.	2.0đ

	- Không nhiều người may mắn có được vẻ đẹp của cả gương mặt và tâm hồn, song cần nhớ rằng vẻ đẹp của gương mặt có thể được tạo nên từ sự can thiệp thẩm mỹ, nhưng cũng còn được tạo nên từ sự tỏa sáng của nội tâm. Một tâm hồn đẹp sẽ ánh lên trên gương mặt thứ ánh sáng mà không mỹ phẩm nào có thể sánh được.	
5	Kết thúc vấn đề: - Cần có ý thức về giá trị của vẻ đẹp ngoại hình và nội tâm. - Hướng tới sự phát triển hài hòa và hoàn thiện.	0.5

Ghi chú: Nếu học sinh có những kiến giải riêng, hợp lý, thuyết phục thì giám khảo vẫn đánh giá, cho điểm (không vượt quá điểm tối đa của từng phần).

Câu 2: (12,0 điểm)

a. Về kĩ năng:

Học sinh biết cách làm bài văn nghị luận văn học. Vận dụng linh hoạt các thao tác lập luận.

Bố cục hợp lý chặt chẽ, văn viết mạch lạc, trong sáng, có cảm xúc, không mắc lỗi về chính tả, về diễn đạt...

b. Về kiến thức:

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo những nội dung cơ bản sau:

Ý	NỘI DUNG	ĐIỂM
1	Giới thiệu được vấn đề nghị luận: Ý kiến của T. Aimatop bàn về chức năng, giá trị, ý nghĩa xã hội của văn học.	1.0 đ
2	“Nghệ thuật phải khơi gợi niềm vui sống, lòng yêu đời” - Nhiệm vụ, sứ mạng của văn học là giúp cho con người hiểu được ý nghĩa, giá trị của cuộc sống. Chỉ khi con người hiểu ra ý nghĩa, giá trị của cuộc sống mới thấy cuộc sống là đáng sống. Chỉ khi con người nhận ra những điều tốt đẹp trong cuộc đời mới có thể yêu đời.	3.5 đ

	- Văn học là một hoạt động tinh thần của con người, nó xuất phát từ nhu cầu tinh thần của con người trong cuộc sống, cũng có nghĩa nó hướng tới giải quyết những nhu cầu ấy. Bản chất con người là luôn có khát vọng hướng tới những cái hoàn thiện, tới cuộc sống đích thực của con người. Văn chương chân chính luôn hướng con người tới khát vọng đó. - Cách thức thực hiện sứ mạng đó của văn học: Mô tả bức chân dung cuộc sống để làm nổi bật những giá trị của nó như vẻ đẹp, tình người, tình yêu, nhân cách... Lý tưởng hóa những vẻ đẹp, giá trị của đời sống. - Ý nghĩa: tạo nên giá trị nhân đạo, nhân văn, có tác dụng to lớn trong việc bồi đắp tâm hồn con người. <i>(Thí sinh cần tìm và phân tích những dẫn chứng phù hợp để minh họa cho luận điểm)</i>	
3	“Nghệ thuật bắt con người phải ngẫm nghĩ và xúc động, khơi gợi ở con người lòng trắc ẩn, sự phản kháng chống lại cái ác, phải gợi lên ở con người cái có thể buồn, dễ thương, dễ khát khao khôi phục, bảo vệ những cái tốt đẹp trong cuộc sống đang bị chà đạp, lãng nhệch” - Nhiệm vụ của văn học không chỉ là giúp con người biết đến những điều tốt đẹp, bởi nếu chỉ có thế văn học sẽ giản đơn trong sự đơn giản hóa con người và cuộc sống. Văn học cần giúp con người hiểu biết sâu sắc về cuộc sống: tốt - xấu, đúng - sai, thật - giả, thiện - ác... để có thể nhìn thấy và nhìn thấu, để không chỉ biết phân biệt mà còn biết lựa chọn, không chỉ đi theo mà còn biết hành động. - Một trong những sứ mạng rất quan trọng của văn học là giúp con người hiểu biết. Biết mới chỉ là nấc đơn giản nhất của kiến thức, hiểu mới là cái đích cần vươn tới của con người để có thể sống với đúng nghĩa của từ này. - Cách thức thực hiện sứ mạng quan trọng đó: + Phát hiện, mô tả những vẻ đẹp vốn có của đời sống và con người để khơi dậy tình yêu cuộc sống, niềm tin vào con người. + Tạo ra những cuộc đối thoại của lương tri. Xây dựng những tấm gương để con người tự soi mình, tự đối chiếu và phán xét người khác cũng như chính bản thân mình. + Phóng to cái tốt để nó trở nên lộng lẫy, cường điệu cái xấu để nó trở nên đáng ghê tởm; không chỉ phát hiện và lý giải những hiện tượng đời sống mà còn đặt ra những câu hỏi để gợi mở những băn khoăn và kích thích ý thức tìm kiếm câu trả lời cho những câu hỏi ấy... - Ý nghĩa: giúp con người hiểu biết đầy đủ hơn để sống tốt hơn, nhân ái hơn, đẹp hơn lên. <i>(Thí sinh cần tìm và phân tích những dẫn chứng phù hợp để minh họa cho luận điểm)</i>	4.5 đ
4	Bình luận, đánh giá:	2.0đ

	- Tác giả của ý kiến đã chỉ ra thiên chức thiêng liêng và con đường để văn chương thực hiện thiên chức ấy: + Thiên chức: nhân đạo hóa con người. + Con đường: tác động vào nhận thức, song quan trọng hơn là tác động vào tình cảm, bởi tình cảm là mục đích và cũng là con đường riêng của văn chương. - Từ nhận định này, người đọc có cơ sở để đánh giá và thưởng thức văn chương chân chính, nhà văn thấy được cái đích cần hướng tới để tạo nên những giá trị văn chương.	
5	Kết thúc vấn đề: - Văn chương nghệ thuật luôn có con đường riêng để đi đến trái tim người đọc. Văn chương chân chính phải thực sự có ích cho đời sống tâm hồn, tinh thần của con người. - Nhà văn chân chính luôn cần ý thức về sứ mệnh thiêng liêng của văn chương để trau dồi hiểu biết, tích lũy những trải nghiệm, rèn luyện tài năng nhằm tạo nên những tác phẩm có giá trị.	1.0 đ

===== Hết =====